

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: 39Cos/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1423208728
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Vladimír Herich
ECLI: ECLI:SK:MSBA4:2023:1423208728.2

Uznesenie

Mestský súd Bratislava IV v Bratislave, v sporovej veci žalobcu: M.. M.. L. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. č. XX, XXX XX B., zastúpeným JUDr. Peter Kubina - advokát, so sídlom Bottova 2A, 811 09 Bratislava, voči žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia **z a m i e t a** .
- II. Súd žalovanému nárok na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a** .

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným na Mestský súd Bratislava IV dňa 06.12.2023 sa žalobca voči žalovanému domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa uplatňovania a výkonu organizačného opatrenia ministra vnútra Slovenskej republiky č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, personálneho rozkazu riaditeľa Úradu inšpekčnej služby č. XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX a personálneho rozkazu riaditeľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I č. XXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX.

Podaný návrh žalobca odôvodnil tým, že jeho účelom je zabránenie žalovanému vo vykonávaní a uplatňovaní pracovnoprávných úkonov urobených žalovaným vo vzťahu k žalobcovi z dôvodu porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, ktoré spočíva v priamej diskriminácii žalovaného oproti iným osobám v obdobnej právnej situácii tým, že žalovaný nezískal predchádzajúci súhlas Úradu na ochranu oznamovateľov na uskutočnenie predmetných pracovnoprávných úkonov v neprospech žalobcu.

Právomoc civilného súdu vyplýva z § 2a ods. 1 a 3 zákona o štátnej službe policajtov ako aj § 9 ods. 2, 3 a § 11 ods. 3 antidiskriminačného zákona. Aj príslušníci policajného zboru majú zákonom garantovaný nárok na súdnu ochranu pred porušovaním zásady rovnakého zaobchádzania v služobnom pomere pred civilným súdom. K porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo tým, že žalovaný vykonal voči žalobcovi pracovnoprávny úkon, ktorý mal charakter odvetného opatrenia zakázaného podľa § 1 ods. 4 zákona o ochrane oznamovateľov bez toho, aby na jeho uskutočnenie získal predchádzajúci súhlas úradu.

Žalobca sa nedomáha preskúmania zákonnosti a zrušenia predmetných pracovnoprávných úkonov, ale výlučne toho, aby ten kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania a napravil protiprávny stav. Je vecou dispozičného oprávnenia žalobcu, či sa súdnej ochrany bude domáhať žalobou vo veci samej alebo návrhom na vydanie neodkladného opatrenia, pričom neodkladné opatrenia sú výslovne prípustné v antidiskriminačných sporoch. Zo strany žalovaného došlo k porušovaniu zákonnej ochrany oznamovateľa závažnej protispoločenskej činnosti a so žalobcom je zaobchádzané v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania z dôvodu oznámenia závažnej protispoločenskej činnosti a žalobca bol preradený na podstatne nižšiu pracovnú pozíciu a do podstatne nižšej platovej triedy. Ochrana oznamovateľov je postavená na princípe poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany chránenému oznamovateľovi proti akýmkoľvek pracovnoprávnym úkonom zhoršujúcim jeho postavenie v pracovnoprávnom vzťahu, formou „zmrazenia“ účinkov, resp. vykonávania a uplatňovania

takýchto pracovnoprávných úkonov voči chránenému oznamovateľovi. Ak by mal byť žalobca ako chránený oznamovateľ odkázaný len na konanie o žalobe (či už správnej alebo civilnej) bez poskytnutia ochrany neodkladným opatrením, potom by celý inštitút ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti bol zbytočný, pretože možnosť domáhať sa svojich práv na súde žalobou by žalobca mal aj v prípade, ak by nemal status chráneného oznamovateľa a ak by zákon o ochrane oznamovateľov vôbec neexistoval.

Ak by žalobca v konaní pred správnym súdom odôvodňoval nezákonnosť personálneho rozkazu porušením zásady rovnakého zaobchádzania, správny súd by takúto žalobu postúpil civilnému súdu. Potvrzuje to aj uznesenie kompetentného senátu NSSR sp.zn.: 1KO/10/2020. Otázkou právomoci na nariadenie neodkladného opatrenia v obdobnej právnej situácii sa nedávno zaoberal aj Krajský súd v Bratislave vo veci sp.zn.: 7Co/50/2023.

Predmetom tohto konania je tzv. „zdržovacia žaloba“, ktorú má žalobca k dispozícii podľa § 2a ods. 1 a 3 zákona o štátnej službe policajtov v spojení s § 9 ods. 2 a 3 a § 11 ods. 3 antidiskriminačného zákona. Takáto žaloba môže mať podobu aj návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Neodkladným opatrením sa nezasiahne do právomoci žalovaného, lebo mu nijako nezabráni aby voči žalobcovi vydal nové organizačné opatrenia, resp. personálne rozkazy s rovnakým obsahom po tom, ako k tomu získa predchádzajúci súhlas Úradu. Civilný súd nemôže rezignovať na poskytnutie ochrany len z toho dôvodu, že zásah do práv a právom chránených záujmov jednotlivca bol spôsobený pracovnoprávnym úkonom majúcim zhodu okolností formu rozhodnutia orgánu verejnej správy. Civilný súd môže posúdiť otázku zákonnosti rozhodnutia žalovaného ako otázku predbežnú v zmysle § 194 ods. 1 a 2 CSP, pokiaľ je to pre jeho rozhodnutie potrebné. Nariadenie neodkladného opatrenia zároveň nevytvorí žiadny právne nezvratný stav z pohľadu žalovaného, teda prekážku res iudicata. V prípadnom konaní o správnej žalobe nebude správny súd viazaný právnym posúdením nezákonnosti civilným súdom. V prípade podstatnej zmeny okolností (napr. ak správny súd konštatuje plný súlad napadnutých personálnych rozkazov a organizačného opatrenia so zákonom) môže žalovaný odvrátiť právny stav nastolený neodkladným opatrením buď návrhom na zrušenie neodkladného opatrenia alebo žalobou o navrátenie do pôvodného stavu.

Žalobca je zamestnancom žalovaného v stálej štátnej službe ako príslušník Policajného zboru ev. č. XXXXXX, pričom pred vydaním namietaných pracovnoprávných úkonov bol zaradený vo funkcii zástupca riaditeľa útvaru a súčasne riaditeľ odboru ochrany, prevencie a boja proti korupcii útvaru ochrannej služby a prevencie Úradu inšpekčnej služby. Žalobcovi bola najskôr organizačným opatrením ministra vnútra Slovenskej republiky č. XX/XXXX zo dňa 21.11.2023 zrušená funkcia zástupca riaditeľa odboru ochrany podľa § 35 ods. 3 zákona o štátnej službe policajtov dňom 01.12.2023 a v nadväznosti na to bol žalobca personálnym rozkazom riaditeľa Úradu inšpekčnej služby č. XX zo dňa 28.11.2023 dňom 30.11.2023 odvolaný z funkcie zástupca riaditeľa odboru ochrany podľa § 35 ods. 9 zákona o štátnej službe policajtov a dňom 01.12.2023 preložený na výkon služby na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave I a následne bol personálnym rozkazom riaditeľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I č. XXX zo dňa 29.11.2023 ustanovený do funkcie starší referent 3. operatívneho oddelenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I, podľa § 33 ods. 1 zákona o štátnej službe policajtov a zaradený do 4. platovej triedy podľa § 85 ods. 1 a 5 zákona o štátnej službe policajtov. Sťažovateľ pred vydaním pracovnoprávných úkonov zastával vyššiu pozíciu s miestom výkonu práce v Bratislave a mal priznaný vyšší služobný plat. Vykonaním organizačného opatrenia najskôr došlo k preradeniu žalobcu na nižšiu pozíciu, zmene pracovných povinností a v nadväznosti na to k zníženiu mzdy. Opatrením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp.zn.: VII/2 GV XX/XX/XXXX-XX zo dňa 05.10.2023, teda niekoľko týždňov pred vydaním pracovnoprávneho úkonu bola žalobcovi poskytnutá ochrana oznamovateľa, ktorý podal kvalifikované oznámenie o závažnej protispoločenskej činnosti. Aktívna legitímácia žalobcu je preto daná z titulu, že voči žalobcovi ako oznamovateľovi závažnej protispoločenskej činnosti boli urobené tri na seba nadväzujúce pracovnoprávne úkony, na ktoré sa vyžadoval predchádzajúci súhlas radu, ktorý udelený nebol. Z dôvodu ochrany práv žalobcu je preto potrebné a dôvodné nariadiť žalobcovi zdržať sa vykonávania pracovnoprávných úkonov, ktoré sú odvetnými opatreniami vykonanými v rozpore s § 1 ods. 4 zákona o ochrane oznamovateľov bez predchádzajúceho súhlasu Úradu a predstavujú priamu diskrimináciu žalobcu, pretože žalovaný voči nemu postupoval menej priaznivo ako je povinný postupovať proti všetkým chráneným oznamovateľom protispoločenskej činnosti. Pasívna legitímácia žalovaného je daný tým, že konal ako zamestnávateľ.

Dňa 04.10.2023 podal žalobca na ÚŠP GP SR kvalifikované oznámenie, na základe ktorého bolo dňa 05.10.2023 vydané opatrenie o poskytnutí ochrany, ktoré bolo doručené ja úradu aj žalovanému. Tým sa stal žalobca chráneným oznamovateľom a tento status naďalej trvá. Dňa 25.10.2023 bol

do funkcie ministra vnútra SR vymenovaný M. Z. N.. Dňa 21.11.2023 vydal žalovaný organizačné opatrenie, jeho vydaním následne dňa 28.11.2023 odôvodnil personálny rozkaz č. XX a dňa 29.11.2023 vydaním personálneho rozkazu XX odôvodnil personálny rozkaz č. XXX s účinnosťou od 01.12.2023. Na urobenie pracovnoprávnych úkonov nebol udelený predchádzajúci súhlas Úradu a žalovaný o udelenie predchádzajúceho súhlasu Úrad ani nepožiadala.

Zákon o ochrane oznamovateľov je lex specialis vo vzťahu k všetkým právnym predpisom, ktoré upravujú pracovnoprávne a iné obdobné právny vzťahy, vrátane štátnej služby. Preto sa v plnej miere vzťahuje aj na služobný pomer príslušníka Policajného zboru. Predmetom tohto sporu je výlučne otázka, či žalovaný mohol vydať voči žalobcovi organizačné opatrenie a personálne rozkazy bez predchádzajúceho súhlasu Úradu. V prípade, ak bol žalovaný povinný získať predchádzajúci súhlas Úradu avšak tento nezískal, a nepreukázal, že tieto úkony neboli odvetnými opatreniami, tieto porušujú zásadu rovnakého zaobchádzania. Zároveň v tomto prípade nejde o výnimku podľa druhej vety § 7 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov. Keďže predmetom a následkom organizačného opatrenia a personálnych rozkazov je odvolanie žalobcu z funkcie, jeho preradenie na nižšiu pozíciu a zníženie služobného platu, ide o typický príklad odvetných opatrení, ktoré sú zakázané podľa § 1 ods. 4 zákona o ochrane oznamovateľov. Predmetom neodkladného opatrenia je poskytnutie ochrany žalobcovi pred výkonom a uplatňovaním pracovnoprávnych úkonov, ktoré žalobcu poškodzujú a sú celkom zjavne v rozpore s § 7 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov. Predmetom konania o žiadosti zamestnávateľa o udelenie predchádzajúceho súhlasu Úradu podľa § 7 zákona o ochrane oznamovateľov je posúdiť a rozhodnúť, či sa na navrhovaný pracovnoprávny úkon vyžaduje predchádzajúci súhlas Úradu, a ak sa vyžaduje, či navrhovaný úkon má alebo nemá akúkoľvek príčinnú súvislosť s kvalifikovaným oznámením, pre ktoré bola zamestnancovi poskytnutá ochrana. Úrad udelí súhlas s navrhovaným pracovnoprávnym úkonom zamestnávateľa voči chránenému oznamovateľovi, len ak zamestnávateľ preukáže, že navrhovaný pracovnoprávny úkon nemá žiadnu príčinnú súvislosť s kvalifikovaným oznámením, inak žiadosť o udelenie súhlasu zamietne. Tým, že žalovaný o udelenie predchádzajúceho súhlasu Úrad ani nepožiadala, odoprel žalovanému právnou ochranu, na ktorú má žalobca právny nárok. Preto dosiaľ ani nemohlo dôjsť k posúdeniu toho, či organizačné opatrenia a personálny rozkaz boli alebo neboli vydané v akejkoľvek príčinnej súvislosti s kvalifikovaným oznámením žalobcu. Je možné viesť legitímnu polemiku, či sa na pracovnoprávny úkon majúci podobu rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy vzťahuje následok absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 7 ods. 8 zákona o ochrane oznamovateľov. Neplatnosť úkonov nie je podmienkou na to, aby mohlo byť vydané navrhované neodkladné opatrenie. Neplatnosť právneho úkonu je hmotnoprávnym následkom porušenia zákona. Naproti tomu neodkladné opatrenie je procesný prostriedok neodkladnej právnej ochrany pred zásahom do právneho a faktického postavenia žalobcu. Pre poskytnutie takejto ochrany plne postačuje osvedčiť, že toto opatrenie, resp. rozkaz bol vydaný v rozpore s § 7 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov, teda bez predchádzajúceho súhlasu Úradu.

Žalobca tvrdí, že neuvádza konkrétne argumenty a dôkazy na preukázanie toho, že opatrenie a rozkaz boli vydané v príčinnej súvislosti s kvalifikovaným oznámením žalobcu, pretože dôkazné bremeno ohľadom neexistencie takejto príčinnej súvislosti zaťažuje žalovaného, ktorý ho dosiaľ neuniesol a skúmanie a vyhodnocovanie existencie takejto príčinnej súvislosti nie je predmetom tohto konania. Jeho predmetom je výlučne poskytnutie neodkladnej ochrany žalobcovi pred výkonom a uplatňovaním zjavne nezákonných pracovnoprávnych úkonov.

Potreba bezodkladnej úpravy pomerov je daná samotnou povahou, obsahom a účinkami pracovnoprávnych úkonov, ktoré naplňajú všetky znaky zakázaných odvetných opatrení. Potreba bezodkladnej úpravy pomerov je tiež daná tým, že vzhľadom na status žalobcu ako chráneného oznamovateľa sa ex lege predpokladá, že pracovnoprávne úkony boli urobené v súvislosti s jeho oznámením protispoločenskej činnosti, pričom žalovaný má priestor túto domnienku vyvrátiť a preukázať, že o odvetné opatrenia nejde, a to práve a len v konaní podľa § 7 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov, ktoré však žalovaný neinicioval. Žalovaný teda neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že pracovnoprávne úkony urobil voči žalobcovi ako chránenému oznamovateľovi bez príčinnej súvislosti s jeho kvalifikovaným oznámením. Žalovaný napriek tomu, že vedel, že žalobca má priznaný status chráneného oznamovateľa, svojím postupom a vydaním personálneho rozkazu tento status ignoroval, čím preukázal pohrdanie nielen žalobcom ale aj platnými a účinnými zákonmi a inou inštitúciou Slovenskej republiky. Keďže všetky pracovnoprávne úkony voči žalobcovi sú vykonateľné okamžite, pričom konanie o opravných prostriedkoch proti personálnym rozkazom trvá v zmysle zákonných lehôt 4 mesiace, na dosiahnutie právnej ochrany pred dôsledkami vykonávania týchto diskriminačných pracovnoprávnych úkonov zároveň žalobca nemá k dispozícii iný účinný právny prostriedok, než navrhované neodkladné opatrenie. Ani zákon o štátnej službe policajtov ani Správny súdny poriadok neposkytuje žalobcovi možnosť získania účinnej a rýchlej právnej ochrany v

porovnateľnom rozsahu, obsahu a predovšetkým v porovnateľnom čase a s porovnateľnými účinkami ako poskytuje inštitút neodkladného opatrenia podľa CSP. Je potrebné dodať, že pozastavenie účinnosti organizačného opatrenia a personálneho rozkazu rozhodnutím Úradu podľa § 12 zákona o ochrane oznamovateľov v tomto prípade nie je podmienkou, ktorá musí byť splnená na to, aby súd mohol vydať neodkladné opatrenie. Ide len o doplnkovú možnosť ochrany.

Na základe uvedeného je nutné bezodkladne upraviť pomery medzi žalobcom a žalovaným, aby boli zachované práva a oprávnené záujmy žalobcu, ktoré mu vyplývajú z jeho služobného pomeru, funkcie a pracovného miesta a zabránilo sa tak žalovanému v uplatňovaní účinkov organizačného opatrenia a personálnych rozkazov voči žalobcovi v rozpore so zákonom o ochrane oznamovateľov a antidiskriminačným zákonom.

2. Súd sa oboznámil s podaným návrhom žalobcu a pripojenými listinnými dôkazmi a zistil nasledovný skutkový stav veci:

Dňa 01.09.2023 vydal riaditeľ Úradu inšpekčnej služby Personálny rozkaz č. XX, ktorým dňom 01.09.2023 ustanovil žalobcu do funkcie zástupcu riaditeľa odboru ochrany, prevencie a boja proti korupcii útvaru ochrannej služby a prevencie Úradu inšpekčnej služby.

Dňa 05.10.2023 vydal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR, opatrenie č. Z./X Gv XX/XX/XXXX-XX, ktorým rozhodol podľa § 4 ods. 1 zákona č. 54/2019 Z.z., o poskytnutí ochrany podľa § 7 zákona o ochrane oznamovateľ protispoločenskej činnosti žalobcovi.

Dňa 21.11.2023 vydal Minister vnútra SR Organizačné opatrenie č. 25, ktorým vykonal dňom 01.12.2023 zmeny v tabuľke zloženia a počtov na Úrade inšpekčnej služby a uložil generálnym riaditeľom, riaditeľom a vedúcim, aby zabezpečili jeho realizáciu.

Dňa 28.11.2023 vydal Riaditeľ Úradu inšpekčnej služby Personálny rozkaz č. XX, ktorým podľa § 35 ods. 1 písm. a) zákona č. 73/1998 Z.z., previedol dňom 01.12.2023 žalobcu na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave I. Súčasne bol žalobca dňom 30.11.2023 odvolaný z doterajšej funkcie. Riaditeľ personálny rozkaz odôvodnil tým, že organizačným opatrením ministra vnútra SR č. XX/XXXX bola v dôsledku organizačných zmien dňom 01.12.2023 zrušená doterajšia funkcia menovaného a vytvorila sa nová funkcia s inou náplňou činnosti (§ 35 ods.3 zákona č. 73/1998 Z.z.).

Dňa 29.11.2023 vydal Riaditeľ okresného riaditeľstva policajného zboru v Bratislave I Personálny rozkaz č. XXX, ktorým ustanovil podľa § 33 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z., žalobcu dňom 01.12.2023, do funkcie starší referent 3. operatívneho oddelenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I. Podľa § 85 ods. 1 a 5 zákona č. 73/1998 Z.z., bol zaradený do 4. platovej triedy.

Z platového výmeru k 30.11.2023 vyplýva, že žalobca mal celkový služobný plat 4.004,00 Eur. Z platového výmeru k 05.12.2023 vyplýva, že k uvedenému dňu mal žalobca služobný plat celkom 2.379,00 Eur.

Žalobca predložil aj Stanovisko Úradu na ochranu oznamovateľov k medializovaným kauzám z novembra 2023. V uvedenom stanovisku úrad konštatoval, že žalovaný sa mal obrátiť na Úrad predtým, ako pozbavil výkonu štátnej služby príslušníkov Národnej kriminálnej agentúry, ktorí majú status chráneného oznamovateľa. Táto povinnosť vyplýva zo zákona o ochrane oznamovateľov.

3. Po právnej stránke súd posúdil vec nasledovne:

Podľa § 2a ods. 1,2 a 3 zákona č. 73/1998 Z.z., o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, práva ustanovené týmto zákonom sa zaručujú rovnako všetkým občanom pri vstupe do štátnej služby a policajtom pri vykonávaní štátnej služby v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahoch ustanovenou osobitným zákonom. V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa zakazuje diskriminácia aj z dôvodu manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. Výkon práv a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru musí

byť v súlade s dobrými mravmi. Nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého. Policajt nesmie byť v súvislosti s výkonom štátnej služby prenasledovaný ani inak postihovaný za to, že podá na iného policajta alebo nadriadeného sťažnosť, žalobu, návrh na začatie trestného stíhania alebo iné oznámenie o kriminalite alebo inej protispoločenskej činnosti. Občan pri vstupe do štátnej služby alebo po jej skončení alebo policajt, ktorý sa domnieva, že jeho právo alebo právom chránený záujem bol dotknutý nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania, môže sa obrátiť na súd a domáhať sa právnej ochrany ustanovenej osobitným zákonom.

Podľa § 3 citovaného zákona, v služobnom úrade v mene štátu koná a vo veciach služobného pomeru podľa tohto zákona rozhoduje minister a v rozsahu ním ustanovenom ďalšie orgány (ďalej len „nadriadený“), ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z.z., o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

Podľa § 6 ods. 1 antidiskriminačného zákona, v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa v pracovnoprávných vzťahoch, obdobných právnych vzťahoch a v právnych vzťahoch s nimi súvisiacich zakazuje diskriminácia osôb z dôvodov podľa § 2 ods. 1.

Podľa § 9 ods. 2 antidiskriminačného zákona, každý sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytol primerané zadosťučinenie; ak ide o nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti, môže sa tiež domáhať neplatnosti právneho úkonu, ktorého účinnosť bola podľa osobitného predpisu pozastavená.

Podľa § 11 ods. 1, 2 a 3 antidiskriminačného zákona, konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa začína na návrh osoby, ktorá namietá, že jej právo bolo dotknuté porušením zásady rovnakého zaobchádzania (ďalej len „žalobca“). Žalobca je povinný v návrhu označiť osobu, o ktorej tvrdí, že porušila zásadu rovnakého zaobchádzania (ďalej len „žalovaný“). Žalovaný je povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Na konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa vzťahuje Občiansky súdny poriadok, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 7 ods. 1 a 8 zákona č. 54/2019 Z.z., o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zamestnávateľ môže urobiť právny úkon alebo vydať rozhodnutie v pracovnoprávnom vzťahu (ďalej len „pracovnoprávny úkon“) voči chránenému oznamovateľovi, na ktorý nedal súhlas, len so súhlasom úradu; voči chránenému oznamovateľovi, ktorým je profesionálny vojak, sa súhlas úradu vyžaduje, len ak tak ustanovuje osobitný predpis. Súhlas úradu sa nevyžaduje, ak sa pracovnoprávnym úkonom priznáva nárok alebo ak ide o pracovnoprávny úkon súvisiaci so skončením pracovnoprávneho vzťahu, ktorý je dôsledkom právnej skutočnosti, ktorá nezávisí od posúdenia zamestnávateľa. Právny úkon, na ktorý úrad neudelil súhlas, je neplatný.

Podľa § 12 ods. 1 zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti, ak sa oznamovateľ domnieva, že v súvislosti s oznámením bol voči nemu urobený pracovnoprávny úkon, s ktorým nesúhlasí, môže požiadať úrad do 15 dní odo dňa, keď sa dozvedel o pracovnoprávnom úkone, o pozastavenie účinnosti tohto pracovnoprávneho úkonu.

Podľa § 307 CSP, antidiskriminačný spor je spor, ktorý sa týka porušenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou.

Podľa § 314 CSP, súd na prejednanie sporu nariadi pojednávanie. Pojednávanie nie je potrebné nariadiť, ak s tým žalobca súhlasí.

Podľa § 315 ods. 1 CSP, na konanie podľa tohto dielu sa primerane použijú všeobecné ustanovenia o konaní, ak nie je ustanovené inak.

Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

Podľa § 324 ods. 3 CSP, neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP, neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä aby niečo vykonala, niečo sa zdržala alebo niečo znášala.

Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

Podľa § 328 ods. 1 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

Podľa § 329 ods. 1 veta prvá CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 329 ods. 2 CSP, je pre neodkladné opatrenie rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

4. Inštitút neodkladného opatrenia je potrebné považovať za opatrenie, ktoré možno nariadiť v prípade, ak je bezodkladne potrebné upraviť pomery medzi stranami sporu alebo zaručiť úspešnosť budúcej exekúcie vykonateľného súdneho rozhodnutia. Musí sa teda jednať o taký stav právnych a faktických vzťahov medzi stranami sporu, ktorý bezprostredne vyžaduje rýchlu súdnu ochranu. Pri oboch uvedených skupinách neodkladných opatrení je potrebné skúmať, či je nárok navrhovateľa osvedčený a či je neodkladné opatrenie potrebné. Existenciu vyššie uvedených skutočností je povinný osvedčiť navrhovateľ, teda v danom prípade žalobca.

5. Vychádzajúc z návrhu žalobcu a s poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia, dospel súd k záveru, že podanému návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nie je možné vyhovieť.

6. Žalobca sa podaným návrhom domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa uplatňovania organizačného opatrenia a personálnych rozkazov (ako sú identifikované vyššie), ktoré majú nepriaznivý vplyv na postavenie žalobcu v jeho pracovnoprávnom vzťahu voči žalovanému, sú v rozpore so zákonom o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti ako aj antidiskriminačným zákonom. Žalobca uvádzal, že podaný návrh má charakter „zdržovacej žaloby“ a je spôsobilý konzumovať vec samú, nakoľko je ním možné trvalo upraviť právne vzťahy medzi stranami sporu. Žalobca sa vyslovene odvolával, že podaným návrhom sa domáha právnej ochrany pred porušením zásady rovnakého zaobchádzania (zákazu diskriminácie), teda vyvolávajúc antidiskriminačný spor.

7. V prvom rade súd konštatuje, že súhlasí so žalobcom v tom, že podľa platnej právnej úpravy je daná právomoc civilného súdu na konania, ako ich predpokladá § 2a zákona č. 73/1998 Z.z. Uvedený zákonný predpis vo vyššie citovaných ustanoveniach priamo priznáva príslušníkom policajného zboru právnu ochranu v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávnych a obdobných

právnych vzťahoch. V ods. 3 uvedeného zákona sa predpokladá, že policajt, má právo obrátiť sa na súd a domáhať sa právnej ochrany ustanovenej osobitným zákonom, pričom toto ustanovenie priamo odkazuje na zákon č. 365/2004 Z.z., teda antidiskriminačný zákon. Antidiskriminačný zákon potom vo svojom ustanovení § 11 ods. 3 vyslovene uvádza, že na konania vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa vzťahuje Občiansky súdny poriadok (v súčasnosti už nahradený Civilným sporovým poriadkom - pozn. súdu).

Uvedené zákonné súvislosti sú podľa názoru súdu dostatočnými predpokladmi na to, aby si všeobecný civilný súd mohol v danom konaní založiť právomoc na konanie o neodkladnom opatrení ako procesnom inštitúte Civilného sporového poriadku, ktorého použitie antidiskriminačný zákon predpokladá. Nie je pritom rozhodujúce, že pracovnoprávne úkony žalovaného voči žalobcovi majú zároveň povahu správneho aktu, nakoľko predmetom antidiskriminačných sporov nie je posudzovanie zákonnosti správneho aktu, o ktorom civilný súd nemá právomoc rozhodovať, ale posudzovanie následkov takýchto pracovnoprávnych úkonov z hľadiska ich súladnosti so zásadou rovnakého zaobchádzania.

8. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že hoci právomoc súdu je v danom prípade daná a je zrejmé, že žalobca svojim návrhom inicioval konanie o neodkladnom opatrení v antidiskriminačných sporoch, keďže samotný žalobca na viacerých miestach svojho návrhu vyslovene uvádzal, že sa domáha právnej ochrany pred porušením zásady rovnakého zaobchádzania, súd nemá za to, že v obdobných prípadoch, kedy by nariadením neodkladného opatrenia malo dôjsť ku konzumácii veci samej v antidiskriminačných sporoch, možno plne upustiť od riadneho civilného procesu nariadením neodkladného opatrenia, ktorým sa žalobca domáha rovnakých právnych účinkov, akých sa možno domáhať podanou žalobou vo veci samej. Inými slovami, neodkladné opatrenie je len procesnoprávnym inštitútom v rámci civilného procesu, ktorého úlohou nie je nahrádzať kontradiktórne sporové konania vo veci samej. Je síce pravdou, že aj neodkladným opatrením možno trvalo upraviť pomery medzi stranami, nie je to však možné v takých prípadoch, ktoré vyslovene predpokladajú priebeh riadneho civilného procesu, medzi ktoré nesporne patria aj antidiskriminačné spory (porovnaj § 9 ods. 2 a 3 zákona č. 365/2004 Z.z., v spojení s § 314 CSP).

9. Žalobca uvádzal, že jeho návrh na nariadenie neodkladného opatrenia má zároveň charakter zdržovacej žaloby, a že keďže doposiaľ žalovaný nepreukázal, že by neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, je jeho návrh za daných okolností dôvodný.

V tejto súvislosti súd považuje za potrebné poukázať (nadväzujúc na predchádzajúci odsek), na tú skutočnosť, že priamo antidiskriminačný zákon v § 11 ods. 2 ukladá žalovanému povinnosť v konaní preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Konanie o neodkladnom opatrení je však typické tým, že súd v týchto konaniach nevykonáva riadne dokazovanie za účasti oboch sporových strán, ale rozhoduje o podanom návrhu vo väčšine prípadov bez vyjadrenia protistrany (ktoré pre krátkosť času častokrát nie je možné v zákonnej lehote zabezpečiť) a len po posúdení, či navrhovateľ neodkladného opatrenia osvedčil dôvodnosť ním navrhovaného opatrenia. Aj z uvedeného je zrejmé, že hoci inštitút neodkladného opatrenia je prípustným prostriedkom ochrany dotknutých práv žalobcu aj v antidiskriminačných sporoch, jeho účelom v takýchto konaniach nie je nahrádzať konania vo veci samej, keďže samotný zákon priamo vyžaduje aktívnu účasť oboch sporových strán v priebehu konania.

10. Súd nepopiera, že aj príslušníkom policajného zboru patrí právna ochrana proti porušovaniu zásady rovnakého zaobchádzania v služobnom pomere, avšak neodkladné opatrenie by malo pre takéto konania byť len doplnkovou ochranou v rámci riadne prebiehajúcich antidiskriminačných sporoch, kde samotný zákon (antidiskriminačný zákon aj CSP) predpokladá postavenie dotknutej strany protizákonným konaním zamestnávateľa v procesnej pozícii žalobcu a zároveň žalobcovi priznáva právnu ochranu ako slabšej strany v takýchto konaniach. Neodkladné opatrenie je len špecifickým procesným postupom, ktorým nemožno s konečnou platnosťou posúdiť diskrimináciu v pracovnoprávnom vzťahu, a to bez vykonania náležitého dokazovania, bez vylúču strán a vykonania pojednávania, ktoré ustanovenie § 314 CSP vyslovene vyžaduje. Ak mal žalobca za to, že bol diskriminácie poškodený na svojich právach konaním žalovaného, mal iniciovať žalobu vo veci samej a v takto prebiehajúcim konaní sa domáhať nariadenia neodkladného opatrenia, ktoré by zabezpečilo ochranu možných dotknutých práv žalobcu až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Nemožno však v žiadnom prípade bagatelizovať význam riadneho civilného procesu v antidiskriminačných sporoch a skratkovitými snahami sa domáhať zabezpečenia rýchlej spravodlivosti

bez spravodlivého civilného procesu. Neodkladné opatrenie nemôže slúžiť na to, aby nahradilo žalobu vo veci samej a v antidiskriminačných sporoch by malo poskytnúť len podpornú a doplnkovú ochranu. Žalovaný má v antidiskriminačnom konaní povinnosť tvrdenia, kedy musí preukázať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania nedošlo. Ak by však súd pripustil, že antidiskriminačný spor možno s konečnou platnosťou vyriešiť skrz inštitút neodkladného opatrenia, bola by táto povinnosť a zároveň právo žalovanému procesne sa brániť odobratá, čo by nesporne porušovalo zásadu kontradiktórnosti civilného procesu, antidiskriminačného sporu nevyvímajúc.

11. Uvedený právny názor prvostupňového súdu podporil aj Krajský súd v Bratislave vo veci sp.zn.: 7Co/50/2023, na ktorú žalobca sám osobitne poukazoval. Je síce pravdou, že krajský súd konštatoval, že neodkladné opatrenie môže byť nariadené aj v antidiskriminačných sporoch, Krajský súd v Bratislave však ďalej konštatoval, že: „Skrátený proces rozhodovania o návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia bez vyjadrenia protistrany a bez vykonania nevyhnutného dokazovania (aj s prihliadnutím na prenesené dôkazné bremeno a uplatňovanie vyšetrovacieho princípu v antidiskriminačných sporoch), podľa názoru odvolacieho súdu nemôže naplniť požiadavku na vydanie takého rozhodnutia, ktorým bude založená trvalá úprava pomerov sporových strán. Bez toho, aby bolo možné vyvodiť jednoznačný záver o porušení zákazu diskriminácie, by bol vytvorený stav nerovnosti strán sporu pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva na spravodlivý proces. Odvolací súd má zhodne so žalovaným za to, že preskúmajúc opodstatnenosť tvrdení žalobkyne, že vo vzťahu k jej osobe žalovaný porušil zásadu rovnakého zaobchádzania, je možné v tomto konkrétnom prípade (a pri tejto povahe uplatneného nároku) len v konaní o veci samej, a to v súlade s ust. CSP (vrátane uplatnenia prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany), preto je predčasný záver súdu prvej inštancie o možnosti navrhovaným neodkladným opatrením dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, založený výhradne na základe tvrdení žalobkyne.“

12. Vzhľadom na uvedené, keď súd dospel k záveru, že inštitútom neodkladného opatrenia nemožno nahradiť a konzumovať konanie vo veci samej v antidiskriminačnom spore, a teda návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia v uvedenom znení nesleduje účel inštitútu neodkladného opatrenia a nespĺňa tým pádom ani požiadavku proporcionality, rozhodol súd tak, ako je uvedené vo výroku I. a návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

Súd záverom uvádza, že jeho rozhodnutie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nie je v žiadnom prípade vyvodením záveru o tom, či postupom žalovaného došlo alebo nedošlo k diskriminácii vo vzťahu k žalobcovi v tvrdenom rozsahu, ale iba konštatovaním, že nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré konzumuje vec samú v antidiskriminačnom spore s trvalou úpravou pomerov strán, nie je vhodným procesným prostriedkom ochrany práv žalobcu.

13. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný mal v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia plný úspech, preto by mal mať proti neúspešnému žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania. Keďže však žalovanému v konaní žiadne trovy nevznikli, súd mu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti ktorého uzneseniu smeruje, písomne a to vo troch vyhotoveniach. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.